

RIIGIKOHUS

ÜLDKOGU

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohtuasja number	3-24-2946
Otsuse kuupäev	19. veebruar 2025
Kohtukoosseis	Eesistuja Kaupo Paal, liikmed Oliver Kask, Hannes Kiris, Ants Kull, Saale Laos, Vahur-Peeter Liin, Heiki Loot, Kalev Saare, Juhan Sarv, Heili Sepp, Nele Siitam, Urmas Volens ja Margit Vutt
Kohtuasi	A Maakohtu kohtuniku X distsiplinaarasi
Vaidlustatud kohtulahend	Riigikohtu juures asuva distsiplinaarkolleeegiumi 24. septembri 2024. a otsus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	X-i kaebus
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. Jätta kaebus rahuldamata.

2. Muuta distsiplinaarkolleeegiumi 24. septembri 2024. a otsuse resolutsiooni punkti 1 ja sõnastada see järgmiselt:

„1. Mõista A Maakohtu kohtunik X süüdi ametikohustuste täitmata jätmises ja mittekohases täitmises, mis seisnes:

a) tsiviilasjades nr 2-14-57225, 2-17-8764, 2-18-5424, 2-19-8603, 2-19-11299, 2-19-15112, 2-20-6529, 2-20-8921, 2-20-16862, 2-21-5820, 2-21-11825, 2-21-15806, 2-21-17346, 2-21-18672, 2-21-20357, 2-21-126195 ja 2-21-131672 mõistliku menetlusaja ületamises;

b) tsiviilasjade nr 2-10-26761, 2-12-14017, 2-12-21850, 2-14-10947, 2-14-12129, 2-14-51748, 2-14-53147, 2-14-57830, 2-14-58253, 2-15-292, 2-15-4356, 2-15-8431, 2-15-10500, 2-15-11005, 2-15-16371, 2-16-3571, 2-16-6073, 2-16-9641, 2-16-14952, 2-16-15759, 2-16-19090, 2-17-10733, 2-18-3035, 2-18-3904, 2-18-9678, 2-18-17510 ja 2-19-6372 järelevalvemenetlustes mõistliku menetlusaja ületamises;

c) allumatuses A Maakohtu esimehe järelevalve menetlusele.“

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. X (kaebaja) on A Maakohtu kohtunik alates 3. veebruarist 2014.

2. Riigikohtu esimees esitas 25. juunil 2024 ja A Maakohtu esimees 5. juulil 2024 kaebajale distsiplinaarsüüdistuse. Kokkuvõttes leitakse süüdistustes, et kaebaja on jätnud ametikohustused täitmata ja täitnud neid mittekohaselt (kohtute seaduse (KS) § 87 lg 2). Ta venitas 17 tsiviilasjas ja 27 tsiviilasja järelevalvemenetluses asja lahendamise, rikkudes seega KS § 6 lg-st 1 ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) §-st 2 tulenevat kohustust lahendada kohtuasi mõistliku aja jooksul. Samuti ei andnud kaebaja KS § 45 lg 1 alusel algatatud järelevalvemenetluse käigus A Maakohtu esimehele selgitusi menetluste viibimise kohta ega teinud ühes tsiviilasjas talle KS § 45 lg 1¹ p 1 alusel määratud tähtaja jooksul lahendit. Riigikohtu juures asuv distsiplinaarkolleegium (kolleegium) liitis 8. juuli 2024. a määrusega distsiplinaarasjad ühte menetlusse.

3. 15. juulil 2024 kõrvaldas kolleegium kaebaja KS § 95 lg 1 alusel distsiplinaarasja menetlemise ajaks teenistusest ning vähendas KS § 95 lg 4 alusel tema palka poole võrra. Riigikohtu üldkogu jättis selle määruse peale esitatud kaebuse 9. septembril 2024 rahuldamata.

4. Kaebaja esitas 29. juulil 2024 süüdistustele vastuse, mida ta täiendas 30. augusti 2024. a istungil ja 20. jaanuaril 2025 kirjalikult. Kaebaja tunnistas süüd osaliselt.

4.1. Kaebaja eitas ametikohustuste täitmata jätmist ja mittekohast täitmist kokku 16 tsiviilasja järelevalvemenetluses ja 6 tsiviilasjas, sh tsiviilasja nr 2-20-16862 menetlemisel. Kaebaja ei ole selles asjas mõistliku menetlusaja ületamises süüdi, sest esines objektiivne takistus. Hageja lepinguline esindaja ei vullanud vajalikul tasemel eesti keelt ja see takistas istungi pidamist. Suuline menetlus oli vajalik, sest hagiavalduses oli küsitavusi ning kostjad polnud nõus kirjaliku menetlusega.

4.2. Tsiviilasjade nr 2-14-58253 ja 2-14-12129 järelevalvemenetluste kohta kaebaja selgitusi ei andnud. Ta tunnistas süüd tsiviilasjade nr 2-17-8764, 2-19-8603, 2-19-11299, 2-19-15112, 2-21-5820, 2-21-11825, 2-21-17346, 2-21-18672, 2-21-20357, 2-21-126195 ja 2-21-131672 menetlemisel mõistliku menetlusaja ületamises ning tsiviilasjade nr 2-10-26761, 2-14-10947, 2-14-51748, 2-15-16371, 2-16-3571, 2-16-6073, 2-16-9641, 2-16-19090 ja 2-18-17510 järelevalvemenetlustes mõistliku menetlusaja ületamises. A Maakohtu esimehele õigel ajal vastamist takistas ajapuudus.

5. 30. augusti 2024. a istungil kuulas kolleegium lisaks kaebajale ära Riigikohtu esimehe ning A Maakohtu esimehe, kes jäid süüdistuse juurde.

6. Kolleegium mõistis 24. septembri 2024. a otsusega kaebaja süüdi ametikohustuste süüliselt täitmata jätmises ja mittekohases täitmises (KS § 87 lg 2) ning tagandas ta karistuseks ametist (KS § 88 lg 1 p 4). Kolleegium leidis järgmist.

6.1. Kuivõrd kaebajale pannakse süüks jätkuvat tegevusetust, siis ei ole ükski tegudest KS § 90 lg 1 tähenduses aegunud.

6.2. Kaebaja pani toime distsiplinaarsüüteo (ületas mõistlikku menetlusaega ning venitas menetlustega) nendes kohtuasjades, milles ta oma süüd tunnistas (vt otsuse punkt 4.2). Kolleegium ei pidanud vajalikuks neid kohtuasju põhjalikumalt analüüsida, sest ei ole alust arvata, et kohtunikust kaebaja oleks end teadmatusest süüdi tunnistanud ning et põhjalikuma analüüsita jääksid tema huvid kaitseta.

6.3. Kaebaja pani mõistliku menetlusaja ületamisega toime distsiplinaarsüüteo ka järgmistes tsiviilasjades.

6.3.1. Tsiviilasja nr 2-20-16862 ei ole kaebaja sisuliselt menetlenud alates 2022. aastast. Ta vaid küsis menetlusosalistelt 6–8-kuuliste intervallidega, kas nad on nõus lõpetama asja arutamise ja kas kostjad nõustuvad kirjaliku menetlusega. Kaebaja jättis korduvalt menetlusosaliste pöördumistele vastamata ega määranud menetlusliiki. Kaebaja väide, et kostja taotluse tõttu oli ta sunnitud asja istungil läbi vaatama ning seda takistas hageja esindaja puudulik eesti keele oskus, ei ole asjakohane. Asjas esitati 3000-eurone nõue ning seda oli TsMS § 404 järgi võimalik lahendada kirjalikus menetluses. Kui kaebaja leidis, et istung oli tingimata vajalik, siis oleks ta saanud TsMS § 34 lg 2 alusel kohustada menetlusosalist leidma eesti keelt oskava esindaja. Mõistliku menetlusaja ületamist ilmestab seegi, et kui kaebaja teenistusest kõrvaldati ja see kohtuasi 10. septembril 2024 teisele kohtunikule jagati, tehti otsus juba 16. septembril 2024.

6.3.2. Tsiviilasi nr 2-14-57225 on olnud kaebaja menetluses alates 11. septembrist 2014. Mõistliku menetlusaja ületamine selles asjas on ilmne, seega tulnuks kaebajal eraldi põhjendada, millised kohtunikust sõltumatud asjaolud õigustavad nii erakordselt pikka menetlust. Isegi kui 11. märtsil 2019 esitatud hagi terviktekstis sisaldasid uued nõuded, ei selgita see, miks eelneva viie aasta jooksul ei suutnud kaebaja teha kindlaks menetluse eset. Samuti kulus kaebajal neli aastat selgitamaks välja, kas mõned 2019. aastal esitatud nõuded on lubamatud (vastava määruse tegi kaebaja alles 21. novembril 2023). Samas andis ringkonnakohus selleks juhised juba 10. septembril 2020. Ei esine ühtegi asjaolu, mis menetluse nii pikka kestust õigustaks.

6.3.3. Tsiviilasjas nr 2-18-5424 võis see, et kostjad asuvad välismaal, menetluse kulgemist aeglustada. Praegusel juhul ei vabanda see aga kaebaja viivitusi. Hagi esitati aprillis 2018. Üks kostjatest vastas sellele juulis 2018. Õigusabipalve Venemaal asuvale teisele kostjale hagi edastamiseks saatis kaebaja aga alles 2019. aasta aprillis, s.o aasta pärast hagi menetlusse võtmist. Kaebaja sai 2020. aasta juunis vastuse Venemaal asuva kostja kontaktandmetega, kuid võttis kostjaga ühendust alles 2021. aasta veebruaris, s.o enam kui pool aastat hiljem. Asja menetlus on sellest alates soikunud ja kaebaja ei ole esitanud selle kohta sisulisi põhjendusi.

6.3.4. Tsiviilasjas nr 2-21-15806 toimus 16. novembril 2021 istung, kus pooled nõustusid kirjaliku menetlusega, 23. novembril 2021 esitasid avaldajad menetluskulude nimekirja ja 30. novembril 2021 esitati selle kohta vastaspoole seisukoht, kuid edasist menetlust ei toimunud. Avaldaja esitas 6. juulil 2022 kohtule taotluse menetlust kiirendada, aga kaebaja ei lahendanud taotlust 30 päeva jooksul (TsMS § 333¹ lg-d 2 ja 3). Asjaolu, et kaebaja tegi asjas lahendi 5. juulil 2024, ei vabanda eelnenud menetluse venimist.

6.3.5. Tsiviilasjas nr 2-20-6529 oli hagi menetlemine peatatud kuni 9. augustini 2022, mil taotleti menetluse jätkamist. Kohus tegeles selle taotlusega alles 3. veebruaril 2023, s.o pool aastat hiljem, kui küsis poolte seisukohti menetluse jätkamise kohta. Hagejad jäid 22. veebruari 2023. a taotluse juurde kuulata üks hagejatest vande all ära, kuid kohus tegeles sellega alles 27. mail 2024 ehk rohkem kui aasta pärast. Kaebaja ei ole menetluses toimunud viivituste kohta sisulisi selgitusi andnud.

6.3.6. Tsiviilasjas nr 2-20-8921 kulus kohtul korrektselt vormistatud õigusabipalve esitamiseks Justiitsministeeriumile poolteist aastat. Kui Venemaalt saabus vastus 7. juulil 2022, siis tegi kohus järgmise toimingu alles 5. veebruaril 2023, s.o seitse kuud hiljem. Sellest alates on asja sisuline menetlus seiskunud. Kaebaja selgitused menetluse venimise kohta on kas eksitavad või asjakohatud.

6.4. Tsiviilasjade järelevalvemenetlustes kaebajale süüks pandud tegusid ei pidanud kolleegium vajalikuks põhjalikumalt analüüsida, kuna TsMS §-st 477² tulenevad järelevalvefunktsioonid ei ole õigusemõistmine tavapärase tähenduses. Samuti ei ole nende tegude maht ega kaalukus kogu süüdistust arvestades suur. Kolleegium piirdus tõdemusega, et selged viited kaebaja puudulikule tegevusele ilmnevad kokku seitsmes järelevalvemenetlustes. Lisaks viitab ametikohustuste täitmata jätmisele see, et pärast kaebaja teenistusest kõrvaldamist jagati mitmed järelevalveasjad ümber ning need lahendati väga kiirelt pärast uuele kohtunikule jagamist.

6.5. Kuna mitme kaebaja menetluses oleva kohtuasja lahendamine oli veninud, algatas A Maakohtu esimees 3. mail 2024 KS § 45 lg 1 alusel kaebaja suhtes järelevalvemenetluse ja kohustas kaebajat andma hiljemalt 20. mail 2024 selgitused. Kaebaja ei saatnud selgitusi tähtaegselt. Esimehe 22. mai meeldetuletusele vastuseks palus kaebaja pikendust kuni 23. maini, kuid ei esitanud selgitusi ka 23. mail. Seega jättis kaebaja täitmata kohustuse anda kohtu esimehele selgitusi. Oleks kohatu pidada kaebaja käitumist mittesüüliseks põhjendusega, et ta ei jõudnud esimehe kirjale vastata, arvestades, et selgitusi küsiti kohtuasjade menetlemisega viivitamise kohta. Järelikult on kaebaja jätnud ametikohustused süüliselt täitmata.

6.6. Ühtlasi kohustas A Maakohtu esimees 3. mail 2024 kaebajat KS § 45 lg 1¹ p 1 alusel lõpetama tsiviilasja nr 2-19-15112 menetluse hiljemalt 31. maiks 2024. Kaebaja tegi selles tsiviilasjas lahendi alles 12. juulil 2024. Kaebaja ei viidanud kirjalikes seisukohtades ega istungil ühelegi asjaolule, mis oleks takistanud tal esimehe pandud kohustust õigeaks ajaks täita. Järelikult jättis kaebaja ametikohustused süüliselt täitmata.

6.7. Kolleegium nõustus süüdistuses esitatud hinnanguga, et kaebaja probleemid ametikohustuste täitmata jätmisega ja mittekohase täitmisega on korduvad ja süvenevad, seega tuleb kohaldada kõige rangemat karistust, mis on ametist tagandamine (KS § 88 lg 1 p 4). Sellise karistuse määramine on kooskõlas kolleegiumi varasema praktikaga: kolleegium tegi 31. oktoobril 2011 otsuse distsiplinaarasjas, mille asjaolud on olulises osas sarnased praegusega, ning ka seal määrati kohtunikule karistuseks ametist tagandamine. Kolleegium asus juba 15. juuli 2024. a määruses seisukohale, et kaebajale süüks pandud teod on rasked, sest puudutavad kohtu keske funktsiooni – õigusemõistmise – täitmata jätmist. Samuti tuleb raskeks pidada kaebaja allumatust A Maakohtu esimehele, kellele kaebaja ei vastanud ja kelle juhise – teha kohtuasjas lahend – jättis ta määratud ajaks täitmata. Kaebaja samalaadsed ja järjepidevad teod moodustavad väljakujunenud käitumismustri ning on suures osas pandud toime kaebajale varem määratud distsiplinaarkaristuse kehtivuse ajal. Kaebajale määratakse juba neljas distsiplinaarkaristus kõigest 10-aastase teenistusaja jooksul, sealjuures karistatakse kaebajat mõistliku menetlusaja ületamise eest kohtuasjas, milles varasema venitamise eest on teda juba karistatud. Eelnev näitab, et leebemad karistused ei ole kaebaja käitumisele mõju avaldanud. Seejuures kinnitas kaebaja kolleegiumi istungil, et ei suuda ega kavatsegi end muuta. Kaebaja isikuomadused on kohtuniku tööks sobimatud. Ta ei näinud vigu enda suhtumises, kritiseerides kolleegiumi istungil seevastu korduvalt oma menetlusgrupi töötajate eesti keele oskust ja töö kvaliteeti. Seega ei tunnista kaebaja, et talle etteheidetavad probleemid lähtuvad temast endast, mitte kellestki teisest. Samuti nimetas ta kohtuasju „jampslikeks“, mis ilmselgelt pisendab neid probleeme, mille lahendamiseks isikud on kohtusse pöördunud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

7. Kaebaja esitas kolleegiumi otsuse peale kaebuse, milles palub end tsiviilasja nr 2-20-16862 menetlemisel mõistliku menetlusaja ületamises õigeks mõista ning määrata kergem karistus. Kaebaja põhjendab taotlusi järgmiselt.

7.1. Kaebaja ei ole tsiviilasja nr 2-20-16862 menetlemisel mõistliku menetlusaja ületamises süüdi. Kolleegiumi otsuses on väärtalt järeldatud, et ta ei ole alates 23. septembrist 2022 tsiviilasja sisuliselt menetlenud. Kaebaja esitas kolleegiumile detailse selgituse, milles ta kirjeldas, et pöördus hageja seadusliku esindaja poole palvega leida piisavalt eesti keelt oskav lepinguline esindaja, et oleks võimalik pidada istung. Kaebaja hinnangul ei oska hageja senine lepinguline esindaja eesti keelt sellisel tasemel, et istungi korraldamine oleks võimalik. Kaebajale jääb arusaamatuks, miks pidas kolleegium seda selgitust asjakohatuks.

7.2. Kaebajale määratud karistus on ebaproportsionaalne. Karistuse proportsionaalsust ei saa põhjendada sellega, et sama karistust on ka varem sarnastel asjaoludel määratud. Kaebaja on A Maakohtu esimehe ees vabandanud ning selgitanud, miks ta ei suutnud esimehe järelepärimisele tähtaegselt vastata. Kolleegium leidis karistuse määramisel ebaõigesti, et kaebaja ei andnud kohustuste eiramise kohta sisulist selgitust. Samuti mõistis kolleegium valesti kaebaja istungil avaldatut. Ta ei öelnud, et ei kavatse muutuda. Kaebaja ütles istungil, et tema menetlusgrupp ei suuda kiiremini töötada. Ühtlasi omistas kolleegium väärtalt kaebajale väite, et ta pole rahul menetlusgrupi töötajate töö kvaliteedi ning eesti keele oskusega. Kaebaja ütles istungil, et Narvas on menetlusedokumentides korrektse eesti keele kasutamine raskem ja aeganõudvam võrreldes teiste Eesti piirkondadega, sest menetlusosaliste emakeel ei ole eesti keel.

7.3. Kolleegium oleks pidanud karistuse määramisel analüüsima kaebaja iga teo laadi, raskust ja tagajärge eraldi, kuid ei teinud seda, kohaldades seega KS § 88 lg-t 4 ebaõigesti. Lisaks on kolleegium piirdunud üldsõnaliste seisukohtadega avalikkuse usalduse murenemise kohta. Kaebajal ei olnud võimalik end kaitsta kohtu maine kahjustamise etteheite vastu.

7.4. KS § 88 lg 6 sätestab, et distsiplinaarkaristus kustub, kui kohtunik pole aasta jooksul pärast distsiplinaarkolleegiumi otsuse jõustumist toime pannud uut süütegu. Kaebaja kõik eelnevad distsiplinaarkaristused on kustunud. Sellest hoolimata on kolleegium asunud seisukohale, et karistuse määramisel võib arvestada sellega, et kaebajat on varem karistatud. Varem karistuse määramine ei ole isikuomadus. Järelikult on kolleegium KS § 88 lg-t 6 valesti kohaldanud.

ÜLDKOGU SEISUKOHT

8. Kaebus tuleb jätta rahuldamata. Kolleegiumi otsus on seaduslik ja põhjendatud ning kaebajale määratud karistus proportsionaalne. Seega jätab üldkogu otsuse muutmata (KS § 97 lg 3¹ p 1), kuid selguse huvides sõnastab otsuse resolutsiooni punkti 1 ümber. Kui kohtunikule heidetakse süüdistuses ette mitut tegu, peab kolleegiumi otsuse resolutsioonist olema üheselt arusaadav, millistes tegudes kohtunik distsiplinaarkorras süüdi tunnistatakse. Üldkogu lahendab esmalt küsimuse, kas kaebaja ületas tsiviilasja nr 2-20-16862 lahendades mõistlikku menetlusaega (I), ning annab seejärel hinnangu kaebajale määratud karistusele (II).

I

9. Kaebaja põhjendas menetluse venimist tsiviilasjas nr 2-20-16862 peamiselt asjaoluga, et hageja lepinguline esindaja ei vullanud piisavalt eesti keelt ning seaduslik esindaja ei vahetanud teda välja.

See olevat takistanud istungi korraldamist. Üldkogu nõustub kolleegiumi järeldusega, et TsMS § 404 kohaselt oleks saanud asja sõltumata kostja seisukohast lahendada kirjalikus menetluses.

10. Isegi kui kaebaja arvates oleks tulnud asjas korraldada kohtuistung, ei saa hageja lepingulise esindaja puudulik eesti keele oskus vabandada nii pikka viivitust. TsMS § 45 lg 2 annab kohtule õiguse kõrvaldada menetlusosalise esindaja menetlusest mh juhul, kui esindaja ei ole võimeline kohtus nõuetekohaselt esinema puuduliku keeleoskuse tõttu. Olukorras, kus menetlusosaline ei valda eesti keelt ja kohtul ei ole võimalik tõlki kaasata, on kohtul TsMS § 34 lg 2 esimese lause kohaselt õigus kohustada menetlusosalist leidma endale eesti keelt oskav esindaja kohtu määratud tähtaja jooksul. Kui hageja jätab selle nõude täitmata, siis võib kohus TsMS § 34 lg 2 kolmanda lause alusel jätta hagi läbi vaatamata. Seega on kolleegium õigesti järeldanud, et hageja esindaja puudulik keeleoskus ei saanud olla põhjus, miks asjas pole pika aja jooksul istungit korraldatud.

11. Eeltoodust järeldub, et kui kaebaja oli veendunud, et asja lahendamiseks oli istung vajalik ning hageja lepinguline esindaja ei oska piisaval tasemel eesti keelt, siis oli tal võimalik istungi pidamiseks hageja lepinguline esindaja menetlusest kõrvaldada. Seega on tsiviilasja nr 2-20-16862 menetlemine veninud põhjusel, et kaebaja ei tahtnud või ei osanud kasutada seaduses ettenähtud võimalusi selleks, et lahendada asi mõistliku aja jooksul. Sisuliseks menetlemiseks ei saa pidada seda, et kaebaja palus pooltelt seisukohti asja edasise menetluse kohta ja võimalikke täiendavaid seisukohti ning tegi määruse kohtu tegevuse peale esitatud vastuväite kohta (kolleegiumi otsuse punkt 37). Seega on kolleegium õigesti järeldanud (otsuse punkt 30), et alates septembrist 2022 ei ole kaebaja tsiviilasja nr 2-20-16862 sisuliselt menetlenud.

II

12. Üldkogu jagab kolleegiumi seisukohta, et kuivõrd kaebaja pani toime rohkelt distsiplinaarsüütegusid, sh varasema distsiplinaarkaristuse kehtivuse ajal, ja rikkumiste tagajärjed olid tõsised, siis tuleb kaebaja ametist tagandada. Kaebuse argumendid seda järeldust ei kummuta.

13. KS § 88 lg 6 kohaselt kustub distsiplinaarkaristus, kui kohtunik pole aasta jooksul pärast kolleegiumi otsuse jõustumist pannud toime uut süütegu. Kaebaja mõisteti varem süüdi kolleegiumi 23. septembri 2022. a otsusega. See otsus jõustus 25. oktoobril 2022 (KS § 97 lg 4 ja tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 136 lg 8) ning seega oleks kaebajale määratud karistus kustunud 25. oktoobril 2023. Samas on praeguses asjas tuvastatud, et kaebaja venitas ajavahemikus oktoobrist 2022 kuni oktoobrini 2023 menetlust 16 tsiviilasjas (mõnes asjas algas venitamine varem ning enamikus kestis kauem). Järelikult ei olnud kaebajale 23. septembril 2022 määratud karistus nende uute tegude ajal kustunud. Seega pidi kolleegium kaebajale karistuse määramisel arvesse võtma seda, et kaebajat on varem distsiplinaarkorras karistatud, ja järelikult kohaldas kolleegium õigesti KS § 88 lg-id 4 ja 6. Üldkogu jääb seisukoha juurde, et kohtuniku varasem distsiplinaarkaristus on ka pärast KS § 88 lg-s 6 sätestatud tähtaja möödumist teave, mida saab uue karistuse määramisel KS § 88 lg 4 alusel arvestada (RKÜKo 3-24-2036/10, p 38; samuti kaebaja kohta tehtud RKÜKm 3-24-2147/7, p 15).

14. Kaebaja arvates karistati teda ka kohtu maine kahjustamise eest, ehkki ta ei saanud end sellise süüdistuse vastu kaitsta. Üldkogu sellega ei nõustu. Kolleegium ei öelnud otsuse punktis 64, et kaebaja on süüdi kohtu maine kahjustamises kui vääritus teos, vaid märkis, et kaebaja tegude – ametikohustuste süstemaatilise täitmata jätmise ja mittekohase täitmise – tagajärjel mureneb ühiskonna usaldus kohtusüsteemi vastu. Üldkogu nõustub niisuguse järeldusega, sest õigusemõistmine on kohtu põhifunktsioon ning kaebaja jättis selle olulises ulatuses ja pika aja vältel täitmata või täitis seda väga puudulikult. Kaebajale ei saanud järeldus kohtu maine kahjustamise kohta tulla üllatusena, kuna kolleegium märkis seda ka kaebaja teenistusest kõrvaldamisel.

15. Kaebaja leiab, et kolleegium oleks KS § 88 lg 4 kohaselt pidanud analüüsima iga rikkumise puhul teo laadi, raskust ja tagajärge ja kuna kolleegium seda ei teinud, siis on karistuse määramisel ebaõigesti kohaldatud materiaa lõigust. Üldkogu jagab kaebaja seisukohta, et KS § 88 lg 4 alusel karistuse määramisel tuleb analüüsida iga distsiplinaarsüüteo laadi, raskust, tagajärge ning muid asjaolusid. Küll aga ei nõustu üldkogu kaebajaga, et kolleegium ei ole seda praegusel juhul teinud. Kolleegium tõdes selgelt, et ta peab kõiki kaebajale süüks pandud tegusid raskeks, eristades sealjuures mõistliku menetlusaja ületamist (kolleegiumi otsuse punkt 64) ning järelevalvemenetlusele mitteallumist (kolleegiumi otsuse punkt 65). Samuti märkis kolleegium õigesti, et kaebaja teod on samalaadsed. Seega võis kolleegium kõigi tegude tagajärge hinnata kogumis ja üksikuid tegusid eristamata (kolleegiumi otsuse punkt 64).

16. Erinevalt kaebajast leiab üldkogu, et võrdlus kolleegiumi varasema karistuspraktikaga on sobiv kaalutlus teiste seas, hindamaks, kas kaebajale määratav karistus on proportsionaalne. Distsiplinaarasja nr 3-8-11-2-11 asjaolud olid olulises osas sarnased praegusega: kohtunik tunnistati süüdi 14 kohtuasjas mõistliku menetlusaja ületamises ning kohtunikku oli varem samalaadse rikkumise eest distsiplinaarkorras karistatud. Sealjuures mõisteti kohtunik ühe kohtuasja menetlusega venitamises süüdi korduvalt. Viidatud asjas määratud karistust pidas põhjendatuks ka üldkogu (RKÜKo 3-8-11-2-11, p-d 11 ja 12).

17. Kohtunike distsiplinaarasjades on varasemas praktikas peetud süü tunnistamist karistuse määramisel kergendavaks asjaoluks (nt kolleegiumi 20. septembri 2021. a otsus nr 9-13/21-1 ja kolleegiumi 27. märtsi 2019. a otsus nr 9-13/18-3). Siiski ei ole praeguses asjas alust kaebaja karistust kergendada. Esiteks tunnistas kaebaja süüd vaid osaliselt. Teiseks ei ole kaebaja näidanud üles siirast kahetsust ega usutavalt kirjeldanud, kuidas ta edaspidi sarnaseid rikkumisi väldiks.

18. Kaebaja leiab, et kolleegium on talle vääralt omistanud väite, et ta ei kavatse muutuda (otsuse punkt 69). Üldkogu, olles tutvunud kolleegiumi istungi salvestise ja protokolliga, nõustub kaebajaga, et ta pole otsesõnu öelnud, et ei kavatse muutuda. Sellel väitel ei olnud aga kõiki asjaolusid kogumis hinnates otsustavat kaalu kaebajale määratud karistusele, eelkõige selle tõttu, et kaebaja tunnistas, et tema ega tema menetlusgrupp ei suuda kiiremini töötada.

(allkirjastatud digitaalselt)